

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

NGUYỄN THỊ NHUNG

HÀNH VI ỨNG XỬ CỦA GIÁO VIÊN TRONG KỶ LUẬT TRẺ MẮU GIÁO

LUẬN VĂN THẠC SĨ CHUYÊN NGÀNH TÂM LÝ HỌC

Hà Nội – 2016

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

NGUYỄN THỊ NHUNG

HÀNH VI ỨNG XỬ CỦA GIÁO VIÊN
TRONG KỶ LUẬT TRẺ MẪU GIÁO

Chuyên ngành: Tâm lý học

Mã số: 60 31 04 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ TÂM LÝ HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Ngô Công Hoàn

Hà Nội - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi.

Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Nhung

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành công trình nghiên cứu này tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các tập thể và cá nhân.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới:

PGS.TS Ngô Công Hoàn, cảm ơn thầy đã tận tình hướng dẫn chi tiết cho tôi trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu từ ý tưởng ban đầu cho đến khi hoàn thành đề tài. Thầy đã trực tiếp hướng dẫn, sửa chữa, đóng góp cho tôi nhiều ý kiến quý báu từ cơ sở lý luận đến thực tiễn vấn đề nghiên cứu và tạo mọi điều kiện tốt nhất để tôi hoàn thành luận văn này.

Ban Lãnh đạo, tập thể Cán bộ, Giảng viên Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân Văn, đặc biệt là Cán bộ và giảng viên khoa Tâm lý học đã giúp đỡ và tạo mọi điều kiện thuận lợi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu của tôi.

Ban lãnh đạo, giáo viên, phụ huynh, học sinh của phòng Giáo dục, các trường mầm non trên địa bàn Hà Nội.

Gia đình, người thân và bạn bè đã luôn bên cạnh tôi, cùng tôi chia sẻ khó khăn, động viên, an ủi, khích lệ và hết lòng giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Nhung

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	1
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ HÀNH VI ỨNG XỬ CỦA GIÁO VIÊN VỚI TRẺ MẪU GIÁO.	Error! Bookmark not defined.
1.1. Một số nghiên cứu sơ lược về hành vi ứng xử	Error! Bookmark not defined.
1.1.1. Các công trình nghiên cứu về hành vi ứng xử trên thế giới	Error! Bookmark not defined.
1.1.2. Các công trình nghiên cứu về hành vi ứng xử trong nước	Error! Bookmark not defined.
1.2. Một số nghiên cứu sơ lược về kỷ luật.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.1. Các công trình nghiên cứu về phương pháp kỷ luật trên thế giới ..	Error! Bookmark not defined.
1.2.2. Những công trình nghiên cứu phương pháp kỷ luật trẻ trong nước	Error! Bookmark not defined.
1.3. Lý thuyết ứng dụng trong nghiên cứu	Error! Bookmark not defined.
1.4. Một số vấn đề lý luận về hành vi ứng xử của giáo viên trong kỷ luật trẻ.	Error! Bookmark not defined.
1.4.1 Lý luận về hành vi ứng xử.....	Error! Bookmark not defined.
1.4.2 Ứng xử giữa giáo viên mầm non và trẻ mẫu giáo	Error! Bookmark not defined.
1.4.3 Lý luận về trẻ mẫu giáo (3-6) tuổi.....	Error! Bookmark not defined.
1.5. Lý luận về kỷ luật.....	Error! Bookmark not defined.
1.5.1. Khái niệm kỷ luật	Error! Bookmark not defined.
1.5.2. Khái niệm ứng xử của GV trong kỷ luật trẻ mẫu giáo.	Error! Bookmark not defined.
1.5.3. Các biểu hiện về ứng xử của GV trong kỷ luật trẻ.....	Error! Bookmark not defined.

- 1.5.4. Một số hình thức kỷ luật.....**Error! Bookmark not defined.**
- 1.6. Các yếu tố ảnh hưởng đến ứng xử của GV trong kỷ luật trẻ. .... Error! Bookmark not defined.**

Chương 2: TỔ CHỨC VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU**Error! Bookmark not defined.**

2.1. Vài nét về địa bàn và khách thể nghiên cứu**Error! Bookmark not defined.**

2.1.1. Vài nét về địa bàn nghiên cứu .....**Error! Bookmark not defined.**

2.1.2. Vài nét về khách thể nghiên cứu .....**Error! Bookmark not defined.**

2.2 Tổ chức nghiên cứu.....**Error! Bookmark not defined.**

2.2.1. Tổ chức nghiên cứu về mặt lý luận .....**Error! Bookmark not defined.**

2.2.2 Tổ chức nghiên cứu thực tiễn.....**Error! Bookmark not defined.**

2.3 Phương pháp nghiên cứu ..... **Error! Bookmark not defined.**

2.3.1. Phương pháp nghiên cứu tả .....**Error! Bookmark not defined.**

2.3.3. Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi.....**Error! Bookmark not defined.**

2.3.4. Thực nghiệm trong các tình huống giả định**Error! Bookmark not defined.**

2.3.5. Phương pháp trò chuyện.....**Error! Bookmark not defined.**

2.3.6. Phương pháp nghiên cứu trường hợp.....**Error! Bookmark not defined.**

2.3.7. Quan sát.....**Error! Bookmark not defined.**

2.3.8. Phương pháp xử lý số liệu bằng thống kê toán học**Error! Bookmark not defined.**

Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....**Error! Bookmark not defined.**

3.1. Thực trạng nghiên cứu ứng xử của GV trong kỷ luật trẻ MG..... Error! Bookmark not defined.

3.1.1. Thực trạng ứng xử của GVMN trong kỷ luật trẻ MG biểu hiện thông qua nhận thức .....**Error! Bookmark not defined.**

3.1.2. Thực trạng ứng xử của GVMN trong kỷ luật trẻ MG biểu hiện qua hành vi.....**Error! Bookmark not defined.**

3.1.3. Thực trạng ứng xử của GVMN trong kỷ luật trẻ MG biểu hiện thông qua thái độ.....	63
3.2. Mọi liên hệ giữa ứng xử của GVMN và sự phát triển tâm lý của trẻ. Error! Bookmark not defined.	
3.3 Những yếu tố ảnh hưởng đến ứng xử của GVMN. Error! Bookmark not defined.	
3.3.1. Những yếu tố chủ quan	Error! Bookmark not defined.
3.3.2. Yếu tố khách quan:.....	Error! Bookmark not defined.
3.4. Nghiên cứu trường hợp	Error! Bookmark not defined.
3.4.1 Cô giáo có hành vi ứng xử tích cực:.....	Error! Bookmark not defined.
3.4.2 Cô giáo có hành vi ứng xử tiêu cực.....	Error! Bookmark not defined.
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	Error! Bookmark not defined.
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	3
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC BẢNG

<i>Bảng 1.1 Sự khác nhau giữa kỷ luật tích cực và tiêu cực</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng2.1 Đặc điểm nhóm khách thể nghiên cứu là GVMN</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng3.1 Nhận thức của GVMN về ý nghĩa của việc rèn</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng3.2 Nhận thức về bản chất của kỷ luật .....</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng3.3 Hành vi ứng xử của GV để đảm bảo tính kỷ luật trong lớp.....</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.4 Mức độ kỷ luật khi chăm sóc trẻ mẫu giáo..</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng3.5 Mức độ kỷ luật trẻ trong giờ học và hoạt động ngoài giờ</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.6 Những hình thức kỷ luật của GVMN đối với trẻ mẫu giáo.....</i> 52
<i>Bảng 3.7 Ứng xử của GV khối MGN trong các tình huống giả định.....</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.8 Ứng xử của GV khối MGN trong các tình huống giả định.....</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.9 Ứng xử của GV khối MGL trong các tình huống giả định.....</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.10 Ứng xử của GVMN thông qua thái độ.....</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.11 Cảm xúc của GVMN sau khi kỷ luật trẻ .....</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.12 Ứng xử của GVMN và sự tự tin của trẻ.....</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.13 Ứng xử và việc chia sẻ khó khăn của trẻ ...</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.14 Những yếu tố ảnh hưởng đến hành vi ứng xử của GVMN .....</i> Error! Bookmark not defined.

<i>Bảng 3.15 Hành vi ứng xử của GVMN với thái độ nghề nghiệp</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.16 Ứng xử của GVMN với chuyên môn đào tạo</i> Error! Bookmark not defined.
<i>Bảng 3.17 Hành vi ứng xử của GVMN và môi trường làm việc</i> Error! Bookmark not defined.

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1 Mức độ kỷ luật của GV đối với trẻ MG trong các hoạt động 54
Biểu đồ 3.2 Ứng xử của GV khối MGB trong các tình huống giả định.....58
Biểu đồ 3.3 Ứng xử của GV khối MGN trong các tình huống giả định.....59
Biểu đồ 3.4 Ứng xử của GV khối MGL trong các tình huống giả định.....62

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

Viết đầy đủ	Viết tắt
Giáo viên mầm non	GVMN
Mẫu giáo lớn	MGL
Mẫu giáo nhỡ	MGN
Mẫu giáo bé	MGB
Nhà xuất bản	NXB
Giáo viên	GV

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trẻ em mầm non là lứa tuổi chập chững bước vào đời, sự phát triển của trẻ hoàn toàn phụ thuộc vào việc chăm sóc, dạy dỗ của người lớn. Hàng ngày, bố mẹ bận công việc từ sáng đến tối nên thời gian dành cho con ít, trẻ ở trường mầm non là chủ yếu. Tại trường mầm non trẻ tham gia vào các hoạt động học tập, hoạt động vui chơi, ăn ngủ, chiếm 7 - 10h (Khoảng 70 - 80% thời gian trẻ thức). Có nghĩa thời gian tiếp xúc với cô giáo rất nhiều. Như vậy, cô giáo sẽ đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển nhân cách trẻ. Những hành vi ứng xử của cô, được trẻ nhập tâm, bắt chước giống như là “biển chỉ đường” hướng dẫn trẻ vào đời.

Ứng xử nói chung có chức năng lớn trong giao tiếp, vừa định hướng hoạt động, điều khiển, điều chỉnh hành vi, lại là phương tiện liên kết, truyền tin giữa người với người. Riêng đối với lứa tuổi mầm non, giao tiếp ứng xử còn có mục đích tổ chức, hướng dẫn, thông báo, giáo dục và chăm sóc trẻ. Do đó, GVMN không những giỏi về chuyên môn mà còn phải là người có cách ứng xử phù hợp để tạo dựng mối quan hệ tốt đẹp giữa cô và trẻ.

Giai đoạn từ 0-6 tuổi là giai đoạn có vai trò quan trọng trong sự phát triển của trẻ. *“Các nhà tâm lý học macxit đã khẳng định rằng, những gì được hình thành ở lứa tuổi mầm non sẽ ảnh hưởng, chi phối mạnh mẽ đến sự phát triển nhân cách của con người ở giai đoạn tiếp theo”* [22, tr5] Bởi trẻ ở thời kỳ này có đặc điểm dễ uốn nắn, hay bắt chước và nhịp độ phát triển nhanh.

Xuất phát từ cơ sở lý luận, vấn đề ứng xử giữa cô giáo và trẻ em đang được nhiều người làm trong công tác giáo dục và các bậc cha mẹ quan tâm. Đó là một trong những nội dung quan trọng phục vụ cho việc chăm sóc và dạy dỗ trẻ hiện nay. Thế nhưng, vấn đề này chưa được nghiên cứu nhiều, một số ít nhà tâm lý học bàn đến ứng xử trong tình yêu, trong quan hệ vợ chồng, trong môi trường làm việc, trong môi trường sư phạm nói chung, còn ứng xử giữa GVMN và trẻ em thì chưa thực sự được đi sâu.

Xuất phát từ thực tiễn, từ xưa đến nay hình ảnh người GVMN vẫn luôn được tôn vinh và đi vào rất nhiều lời ca tiếng hát “*Một mai khi em lớn khôn; Đừng quên khi đi nhà trẻ; Quên cô giáo người nuôi em khỏe; Quên cô giáo người chăm em ngoan; Quên những lời cô giáo yêu thương...*” [19]. Bên cạnh đó, cũng có một số hình ảnh GVMN ứng xử chưa phù hợp như: Cô đến lớp với tâm trạng buồn bã, thái độ lạnh nhạt, thậm chí còn cáu gắt, đánh trẻ, điển hình là các vụ như: Cô giáo của trường mầm non Mai Anh (Vĩnh Lộc B, Bình Chánh, Tp. HCM) tát và gây tổn thương vùng kín của trẻ [16, tr37]. Đánh và ép trẻ ăn của cơ sở mầm non Phương Anh xảy ra năm 2014 [18, tr35]. Dẫn đến mối quan hệ giữa cô và trẻ không được gần gũi, có một khoảng cách xa dần. Thậm chí còn xảy ra xung đột, từ đó hình thành ở trẻ những thái độ, hành vi chống đối. Việc này ảnh hưởng rất nhiều đến sự hình thành hành vi của trẻ sau này.

Với tư cách là một giáo viên đang làm việc trong trường mầm non, hằng ngày chăm sóc và dạy dỗ trẻ, tôi rất mong muốn tìm hiểu hành vi ứng xử của GVMN với trẻ MG để góp phần nhỏ vốn kinh nghiệm phục vụ cho công tác sau này. Đồng thời tạo dựng được mối quan hệ tốt đẹp giữa cô giáo và trẻ em trong lớp học.

Ứng xử của GVMN có rất nhiều khía cạnh nhưng ứng xử trong kỷ luật trẻ là một vấn đề nhiều GV quan tâm, băn khoăn. Không biết ứng xử như thế nào khi trẻ mắc sai lầm? Kỷ luật với lứa tuổi quá nhỏ liệu có tốt không? Phương pháp kỷ luật như nào thì hiệu quả nhất? Xuất phát từ những lý do trên, nên tôi chọn đề tài “**Hành vi ứng xử của giáo viên trong kỷ luật trẻ mẫu giáo**” để nghiên cứu.

2. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu cơ sở lý luận, thực trạng hành vi ứng xử của GV trong kỷ luật trẻ MG. Trên cơ sở đó đề xuất một số biện pháp nhằm trang bị kiến thức, kỹ năng cho GV trong kỷ luật trẻ.

3. Đối tượng nghiên cứu

Hành vi ứng xử của giáo viên đối với trẻ em (lứa tuổi mẫu giáo) trong kỷ luật trẻ.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. PGS.TS Lê Thị Bùng – Hải Vang (1997), *Tâm lý học ứng xử*, NXB Giáo dục
2. Nguyễn Công Khanh – Nguyễn Ngọc Nam – Nguyễn Hồng Ngọc (2004), *Nghệ thuật ứng xử và sự thành công của mỗi người*, NXB Thanh Niên
3. Kim Oanh (2004), *365 sách lược xử thế*, NXB Thanh Niên
4. PGS.TS Ngô Công Hoàn (1997), *Giao tiếp và ứng xử sư phạm* (dùng cho giáo viên mầm non), NXB Đại học quốc gia Hà Nội
5. PGS –TSKH Trịnh Trúc Lâm Và PGS – TSKH Nguyễn Văn Hộ, *Ứng xử sư phạm và các tình huống*, NXB Đại học quốc gia.
6. Bùi Văn Huệ, Nguyễn Trí, Nguyễn Trọng Hoàn, Hoàng Thị Xuân Hoa (2008), *Nghệ thuật ứng xử sư phạm*, NXB Đại học sư phạm.
7. Tiến sĩ Lê Văn Hào - Viện tâm lý học và tổ chức Plan (2009), *Phương pháp kỹ luật tích cực*.
8. Phan Thương (2013), *Kỹ luật không nước mắt*, NXB Văn hóa Thông tin.
9. Phạm Minh Hạc (2002), *Tuyển tập tâm lý học*, NXB Giáo dục.
10. Ts. Hồ Lam Hồng (2012), *Giáo trình nghệ giáo viên mầm non*, NXB Đại học Huế.
11. PGS.TS Ngô Công Hoàn – Nguyễn Mai Hà (1993), *Tâm lý học* (sách dùng cho các trường sư phạm đào tạo giáo viên mầm non), Trung tâm nghiên cứu đào tạo bồi dưỡng giáo viên.
12. PGS.TS Ngô Công Hoàn - PGS. PTS Hoàng Anh (1998), *Giao tiếp sư phạm* (Giáo trình đào tạo giáo viên THCS Hệ CĐSP), NXB Giáo dục.
13. Lưu Song Hà, *Hành vi lệch chuẩn của học sinh cơ sở và mối tương quan giữa nó với kiểu quan hệ cha mẹ - con cái*, luận án tiến sĩ tâm lý học, viện tâm lý học, Hà nội, 2005
14. Vũ Thị Nho (2008), *Tâm lý học phát triển*, NXB ĐHQGHN
15. Vũ Dũng (2008), *Từ điển Tâm lý học*, Nxb Từ điển Bách khoa
16. *Kỹ yếu hội thảo mô hình nhân cách GVMN thời kỳ hội nhập quốc tế*, năm 2012

17. Trần Thị Quốc Minh (1996), *Phân tích tâm lý tình huống có vấn đề trong mối quan hệ giữa giáo viên và trẻ mẫu giáo*, Luận án phó tiến sĩ, ĐHSP Hà Nội
18. Đào Thị Minh Tâm (2014), *Tạp chí khoa học ĐHSP TPHCM, số 57*.
19. Nguyễn Văn Tý, Bài hát “*Cô nuôi dạy trẻ*”
20. Phạm Minh Hạc (1989), *Hành vi và hoạt động*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
21. Ngô Công Hoàn (2011) *Giáo trình giáo dục gia đình*, NXB giáo dục Việt Nam
22. Ngô Công Hoàn (2006), *Giá trị đạo đức và giáo dục giá trị đạo đức cho trẻ em lứa tuổi mầm non*, NXB Đại học sư phạm.
23. Ptropxki A.V (1982), *Tâm lý học lứa tuổi và tâm lý học sư phạm*, NXB Giáo dục, Hà nội
24. Dale Carnegie (2015), *How to Win Friends and Influence People* (Đắc nhân tâm), NXB Trẻ.
25. Michael w.alssid & william Kenney (2008), *Các vấn đề tư tưởng căn bản*, NXB Từ điển bách khoa.
26. Raymond de saint Laurent (1995), *28 bài học xử thế*, NXB Thanh niên
27. Raymont de Saint Laurent (1995), *Ở sao cho vừa lòng người: những bài học xử thế ở đời*, nhà xuất bản Thanh niên
28. Adele Faber & Flaine Mazlish (2015) “*How to talk so kids will listen and listen so kids will talk*”, NXB tri thức
29. Adele Faber & Flaine Mazlish (2015) “*How to Talk So Kids Can Learn: At Home and in School*”, NXB tri thức
30. Elizabeth Pantley (2009) “*The no –cry Discipline solution – Gent way to encourage good behavior without Whining, Tantrum and Tears*”, NXB Văn hóa sài gòn.
31. John Murphy và Phil Beadle (2013), *Why are you shouting at us? The Dos and Don’t of behavior management*, Paperback.
32. Jane Nelsen, Ed.D, Linda Escobar (2011), *Positive Discipline: A teacher’s A – Z Guide: Hundreds of solutions for Almost every classroom behavior Problem*, Ballantine Books.

33. Jane Nelsen, Ed.D, Cheryl Erwin, Roslyn Ann Duffy (2007), *Positive Discipline for Preschoolers: For Their Early Year – Raising children who are Responsible, respectful, and resourceful.*
34. Jane Nelsen (2009), *Positive discipline. A warm, practical, step by step sourcebook for parents and teachers*, Ballantine Books
35. Raymon J. Corsini, *The Dictionary of Psychology*, Bruner/ Mazel, Taylor and Francis Group 1999, pp.99.
36. Unesco (2006), *Positive discipline in the inclusive, learning – friendly classroom. A guide for teacher and teacher educators*, Unesco 2006, Unesco Asia and Pacific Regional Bureau for Education 920 Sukhumvit Rd., Prakanong Bangkok 10110, Thailand.

Trang web

37. <http://tratu.soha.vn>
38. <https://elib4u.wordpress.com>
39. <https://vi.wikipedia.org>
40. <https://mamnon.com>